

METSÄPEURAN UHANALAISUUS IUCN-KRITEEREITTÄIN¹

Taksoni on sijoitettava korkeimpaan millä tahansa kriteerillä A-E saatavaan uhanalaisuusluokkaan.

KRITEERI A. POPULAATION PIENENEMINEN

Kun tarkastelukohteena on metsäpeuran maailmanlaajuinen populaatio ja alakriteeri A2, vähintään erittäin uhanalaisten, mutta mahdollisesti myös äärimmäisen uhanalaisten ehto täyttyy:

A 2. Havaittu, varovaisuusperiaatetta noudattaen ja uskottavasti arvioitu, päätelty tai epäilty populaation pieneneminen *äärimmäisen uhanalaisilla* vähintään 80 %:lla, *erittäin uhanalaisilla* vähintään 50 %:lla ja *vaarantuneilla* vähintään 30 %:lla kolmen sukupolven aikana tilanteessa, jossa pieneneminen ja sen syyt eivät ehkä ole loppuneet TAI niitä ei tunneta TAI ne eivät ehkä ole peruttavissa, perustuen vaihtoehtoihin (a)–(e):

- (a) suora havainto
- (b) taksonille käyttökelpoinen runsausindeksi
- (c) esiintymisalueen tai levinneisyysalueen pieneneminen ja/tai elinympäristön laadun huonontuminen
- (d) todellinen tai mahdollinen hyödyntäminen
- (e) vieraiden taksonien, risteytymisen, tautien, saasteiden, kilpailijoiden tai loisten haitalliset vaikutukset.

Kun tarkastelukohteena on metsäpeuran maailmanlaajuinen populaatio ja alakriteeri A4, vähintään erittäin uhanalaisten, mutta mahdollisesti myös äärimmäisen uhanalaisten ehto täyttyy. Vastaavasti Kainuun paikallispopulaation osalta ei ole pois suljettua, että jopa äärimmäisen uhanalaisten ehto täyttyy:

A 4. Havaittu, arvioitu, päätelty, ennustettu tai epäilty populaation pieneneminen *äärimmäisen uhanalaisilla* vähintään 80 %:lla, *erittäin uhanalaisilla* vähintään 50 %:lla ja *vaarantuneilla* vähintään 30 %:lla kolmen sukupolven ajanjaksolla, johon sisältyy sekä mennyttä että tulevaa, ja pieneneminen ja sen syyt eivät ole loppuneet TAI niitä ei tunneta TAI ne eivät ehkä ole peruttavissa, perustuen yllä oleviin vaihtoehtoihin (a)–(e).

KRITEERI B. MAANTIETEELLINEN ALUE TARKASTELTUNA JOKO LEVINNEISYYSALUEEN (B1) TAI ESIINTYMISALUEEN (B2) TAI MOLEMPIEN MUKAAN

Kun tarkastelukohteena on metsäpeuran Suomen populaatio ja alakriteeri B1, vähintään vaarantuneiden, mutta todennäköisesti myös erittäin uhanalaisten ehto

¹ Kriteeritietojen lähde: Ympäristöministeriö - SYKE, Suomen lajien uhanalaisuus, Punainen kirja, Helsinki 2010.

täyttyy. Vastaavasti Kainuun paikallispopulaation osalta erittäin uhanalaisten ehto täyttyy:

B 1. Levinneisyysalueen arvioidaan olevan *äärimmäisen uhanalaisilla* alle 100 km², *erittäin uhanalaisilla* alle 5 000 km², *vaarantuneilla* alle 20 000 km² ja vähintään kaksi kohdista a–c täyttyy:

- a. levinneisyys on voimakkaasti pirstoutunut tai vain yksi esiintymä tunnetaan
- b. havaittu, päätelty tai ennustettu jatkuva väheneminen joissakin seuraavista:
 - (i) levinneisyysalue
 - (ii) esiintymisalue
 - (iii) soveliaan elinympäristön määrä ja/tai laatu
 - (iv) esiintymien tai osapopulaatioiden määrä
 - (v) lisääntymiskykyisten yksilöiden määrä
- c. erittäin suuret vaihtelut joissakin seuraavista:
 - (i) levinneisyysalue
 - (ii) esiintymisalue
 - (iii) esiintymien tai osapopulaatioiden määrä
 - (iv) lisääntymiskykyisten yksilöiden määrä

Kun tarkastelukohteena on metsäpeuran Suomen populaatio ja alakriteeri B2, vähintään vaarantuneiden, mutta todennäköisesti myös erittäin uhanalaisten ehto täyttyy. Vastaavasti Kainuun paikallispopulaation osalta erittäin uhanalaisten ehto täyttyy:

B 2. Esiintymisalueen arvioidaan olevan *äärimmäisen uhanalaisilla* alle 10 km², *erittäin uhanalaisilla* alle 500 km², *vaarantuneilla* alle 2 000 km² ja vähintään kaksi kohdista a–c täyttyy:

- a. esiintymisalue on voimakkaasti pirstoutunut tai vain yksi esiintymä tunnetaan
- b. havaittu, päätelty tai ennustettu jatkuva väheneminen joissakin seuraavista:
 - (i) levinneisyysalue
 - (ii) esiintymisalue
 - (iii) soveliaan elinympäristön määrä ja/tai laatu
 - (iv) esiintymien tai osapopulaatioiden määrä
 - (v) lisääntymiskykyisten yksilöiden määrä
- c. erittäin suuret vaihtelut joissakin seuraavista:
 - (i) levinneisyysalue
 - (ii) esiintymisalue
 - (iii) esiintymien tai osapopulaatioiden määrä
 - (iv) lisääntymiskykyisten yksilöiden määrä

KRITEERI C. PIENI JA JATKUVASTI TAANTUVA POPULAATIO

Kun tarkastelukohteena on metsäpeuran maailmanlaajuinen populaatio ja kriteerin C kohta C1, vähintään vaarantuneiden, mutta todennäköisesti myös erittäin uhanalaisten ehto täyttyy. Vastaavasti Kainuun paikallispopulaation osalta vähintään erittäin uhanalaisten, mutta mahdollisesti myös äärimmäisen uhanalaisten ehto täyttyy.

Kun tarkastelukohteena on metsäpeuran maailmanlaajuinen populaatio ja kriteerin C kohta C2, vähintään vaarantuneiden ehto täyttyy. Vastaavasti Kainuun paikallispopulaation osalta todennäköisesti erittäin uhanalaisten, mutta

mahdollisesti myös äärimmäisen uhanalaisten ehto täyttyy:

Populaatio on arvioitu pienemmäksi kuin *äärimmäisen uhanalaisilla* 250, *erittäin uhanalaisilla* 2 500 ja *vaarantuneilla* 10 000 lisääntymiskykyistä yksilöä sekä jompikumpi seuraavista:

C 1. *Äärimmäisen uhanalaisilla* vähintään 25 %:n jatkuva väheneminen yhden sukupolven aikana, *erittäin uhanalaisilla* vähintään 20 %:n jatkuva väheneminen kahden sukupolven aikana ja *vaarantuneilla* vähintään 10 %:n jatkuva väheneminen kolmen sukupolven aikana TAI

C 2. Havaittu, ennustettu tai päätelty lisääntymiskykyisten yksilöiden määrän jatkuva väheneminen JA vähintään toinen seuraavista (a–b):

a. populaation rakenne joko:

(i) missään osapopulaatiossa ei ole *äärimmäisen uhanalaisilla* yli 50, *erittäin uhanalaisilla* yli 250 ja *vaarantuneilla* yli 1 000 lisääntymiskykyistä yksilöä TAI

(ii) *äärimmäisen uhanalaisilla* vähintään 90 % ja *erittäin uhanalaisilla* vähintään 95 % lisääntymiskykyisistä yksilöistä sekä *vaarantuneilla* kaikki yksilöt ovat yhdessä osapopulaatiossa

b. erittäin suuret vaihtelut lisääntymiskykyisten yksilöiden määrässä

KRITEERI D. HYVIN PIENI TAI RAJOITTUNUT POPULAATIO

Kun tarkastelukohteena on metsäpeuran maailmanlaajuinen populaatio ja kriteeri D, vaarantuneiden ehto mahdollisesti täyttyy. Vastaavasti Kainuun paikallispopulaation osalta vähintään vaarantuneiden, mutta mahdollisesti myös erittäin uhanalaisten ehto täyttyy:

Populaation arvioitu koko on *äärimmäisen uhanalaisilla* alle 50 ja *erittäin uhanalaisilla* alle 250 lisääntymiskykyistä yksilöä. *Vaarantuneilla* populaatio on hyvin pieni tai rajoittunut jommankumman vaihtoehdon mukaan:

D 1. Arvioitu populaatiokokoo on alle 1 000 lisääntymiskykyistä yksilöä.

D 2. Populaatiolla on hyvin rajoittunut esiintymisalue (yleensä alle 20 km²) tai vähän esiintymispaikkoja (yleensä korkeintaan viisi), ja populaatio on siten altis äkillisille ja ennustamattomille ihmistoiminnan tai sattuman vaikutuksille ja voi lyhyessä ajassa muuttua *äärimmäisen uhanalaiseksi* tai jopa hävitä.

KRITEERI E. KVANTITATIIVINEN ANALYYSI

Kun tarkastelukohteena on metsäpeuran maailmanlaajuinen populaatio tai Kainuun paikallispopulaatio ja kriteeri E, ei ole pois suljettua, että äärimmäisen uhanalaisten ehto täyttyy:

Kvantitatiivisen analyysin perusteella todennäköisyys hävitä luonnosta on *äärimmäisen uhanalaisilla* vähintään 50 % kolmen sukupolven aikana, *erittäin uhanalaisilla* vähintään 20 % viiden sukupolven aikana ja *vaarantuneilla* vähintään 10 % sadan vuoden aikana.